

UNIWERSYTET MEDYCZNY W ŁODZI
WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU

MGR PAULINA MATUSIAK

**Wiedza mieszkańców Łodzi na temat zasad korzystania z doraźnej
opieki medycznej w aspekcie racjonalnego wykorzystania jednostek
systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego**

Rozprawa na stopień doktora nauk o zdrowiu

Promotor: dr hab. n. med. Jan Krakowiak

Zakład Medycyny Społecznej
Katedra Medycyny Społecznej i Zapobiegawczej

Łódź 2018

Streszczenie

Tematem rozprawy doktorskiej była: „Wiedza mieszkańców Łodzi na temat zasad korzystania z doraźnej opieki medycznej w aspekcie racjonalnego wykorzystania jednostek systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego”.

Celem pracy było poznanie wiedzy mieszkańców Łodzi na temat zasad korzystania z doraźnej opieki medycznej.

Materiał i metody:

- Badanie zostało przeprowadzone w okresie od stycznia do grudnia 2015 roku;
- Badanie zostało przeprowadzone wśród pacjentów korzystających z opieki zdrowotnej w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Łodzi;
- Do badania wylosowano 15 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej – po 3 przychodnie w każdej dzielnicy Łodzi;
- Zbierając materiał empiryczny posłużono się autorskim kwestionariuszem ankiety, przeznaczonym do samodzielnego wypełnienia przez respondentów;
- Kwestionariusz ankiety składał się z 55 pytań;
- Pytania zawarte w ankiecie dotyczyły następujących zagadnień:
 - dane społeczno-demograficzne badanych,
 - częstości korzystania z nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, pogotowia ratunkowego oraz szpitalnych oddziałów ratunkowych,
 - wiedzy na temat zasad korzystania z nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, pogotowia ratunkowego oraz szpitalnych oddziałów ratunkowych,
 - poziomu satysfakcji respondentów korzystających z doraźnej opieki medycznej.

Metodologia:

- W celu zebrania materiału empirycznego rozdano 1520 kwestionariuszy ankiet,
- Wypełnione ankiety oddało 1145 respondentów (75,3 % rozdanych kwestionariuszy),
- Dokonano również analizy danych dotyczących liczby i zakresów świadczeń udzielonych w roku 2014 przez pogotowie ratunkowe, szpitalne oddziały ratunkowe oraz w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej na terenie

Łodzi, uzyskanych z Oddziału Łódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia i z Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego.

W badaniu wzięło udział 861 kobiet, co stanowi 75,20% ankietowanych i 284 mężczyzn, co stanowi 24,80 %. Najliczniejszą grupę wśród badanych, to jest 41,14% stanowiły osoby w wieku od 31 do 45 lat. Największą grupę, to jest 61,75% (707 osób) stanowiły osoby pozostające w związkach małżeńskich. Pośród ankietowanych największą grupę stanowiły osoby z wyższym wykształceniem 48,82% (559 osób), następnie ze średnim 41,31% (473 osoby). W badanej zbiorowości najwięcej, 76,72% (939 osób) badanych było zatrudnione na umowę o pracę, zlecenie. W grupie kobiet pracowało 77,02% (707 respondentek), a w grupie mężczyzn 75,82% (232 badanych). Wśród ogółu respondentów zdecydowaną większość badanych tj. 70,74 % (810 osób) ankietowanych stanowiły osoby posiadające dzieci. W grupie kobiet, dzieci posiadało 73,40 % (632 osoby) badanych, natomiast w grupie mężczyzn 62, 68 % (178 osób) respondentów.

Wśród badanych 70,22% (804 osób) ankietowanych twierdziło, że posiada wiedzę, gdzie udzielane są świadczenia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w ich miejscu zamieszkania. W grupie 627 kobiet (72,82% respondentek) odpowiedziało, że posiada taką wiedzę, natomiast wśród mężczyzn takiej odpowiedzi udzieliło 62,32% (177 osób). Wśród wszystkich ankietowanych zdecydowana większość tj. 64,54% (739 osób) badanych odpowiedziało, że posiada wiedzę, w jakich godzinach można skorzystać z Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 67,36 % (580 osób) ankietowanych, a w grupie mężczyzn 55, 99% (159 osób) respondentów. Wśród ogółu badanych 70,57% ankietowanych (808 osób) twierdziło, że posiada wiedzę, kiedy (w jakim przypadku) należy korzystać ze świadczeń Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. W grupie kobiet było to 73,87% (636 osób) respondentek, natomiast w grupie mężczyzn 60,56% (172 osób) badanych. Wśród ogółu respondentów 50,13% (574 osób) twierdziło, że posiada wiedzę, kiedy można wezwać lekarza, pielęgniarkę do swojego miejsca zamieszkania w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. W grupie kobiet 50,06% (431 osób) badanych odpowiedziało, że posiada taką wiedzę, natomiast wśród mężczyzn 50,35% (143 osób) ankietowanych. Wśród badanych, którzy korzystali w 2014 roku z wizyty domowej jako świadczenie Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej 92,75% (1062 osób) ankietowanych nie zgłaszało wizyty domowej. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 92,80% (799 osób), a w grupie mężczyzn 92,61% (263 osób) respondentów.

Wśród ankietowanych, którzy korzystali z Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w 2014 r. 56,63% (47 osób) osobom nie odmówiono wizyty domowej w ramach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. W grupie kobiet było to 54,84% (34 osób) respondentek, natomiast w grupie mężczyzn 61,90% (13 osób) badanych. Wśród respondentów 70,83% (811 osób) ankietowanych nie korzystało w 2014 r. ze świadczeń Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 69,34% (597 osób) badanych, a w grupie mężczyzn 75,35 % (214 osób) respondentów. Wśród badanych 46,41% (155 osób) ankietowanych korzystało raz z Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej w 2014 r., natomiast 2-3 razy korzystało 44,31% (148 osób). W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 44,70% (118 osób) - 1 raz, 45,45% (120 osób) - 2-3 razy, natomiast w grupie mężczyzn 52,86% (37 osób) - 1 raz, 40,00% (28 osób) - 2-3 razy badanych. Wśród respondentów, którzy korzystali z usługi medycznej w Nocnej i Świątecznej Opiece Zdrowotnej w 2014 r. 69,88% (225 osób) ankietowanych było zadowolonych. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 70,52% (177 osób) badanych, a w grupie mężczyzn 67,61% (48 osób).

Wśród badanych 91,88% (1052 osób) respondentów twierdziło, że posiada wiedzę w jakiej sytuacji można wzywać karetkę Pogotowia Ratunkowego. W grupie kobiet było to 92,68% (798 osób), a w grupie mężczyzn 89,44% (254 osoby). Wśród ogółu ankietowanych 61,48% (704 osób) badanych twierdziło, że nie posiada wiedzy czym różni się Zespół Wyjazdowy Specjalistyczny „S” od zespołu Wyjazdowego Podstawowego „P”. Wśród kobiet było to 60,86% (524 osób), natomiast wśród mężczyzn 63,38% (180 osób). Wśród wszystkich respondentów 91,27% (1045 osób) badanych twierdziło, że posiada wiedzę, jaki jest numer, aby wezwać Pogotowie Ratunkowe. W grupie kobiet 91,64% (789 osób) badanych odpowiedziało, że posiada taką wiedzę, z kolei w grupie mężczyzn 90,14% (256 osób) ankietowanych. Wśród ankietowanych 87,69% (1004 osób) respondentów nie korzystało z Pogotowia Ratunkowego w 2014 r. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 87,46% (753 osób) ankietowanych, a w grupie mężczyzn 88,38% (251 osób) badanych. Wśród badanych, którzy korzystali z Pogotowia Ratunkowego w 2014 r. 67,86% (95 osób) badanych korzystało 1 raz, natomiast 2-3 razy korzystało 31,43% (44 osób) respondentów. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 66,36% (71 osób) - 1 raz, 32,71% (35 osób) - 2-3 razy badanych, natomiast w grupie mężczyzn 72,73% (24 osób) - 1 raz, 27,27% (9 osób) - 2-3 razy ankietowanych. Wśród respondentów, którzy korzystali z Pogotowia w 2014 r. 80,71% (113 osób) ankietowanych było zadowolonych

z udzielonej usługi medycznej. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 81,31% (87 osób), a w grupie mężczyzn 78,79% (26 osób).

Wśród wszystkich badanych 72,58% (831 osób) badanych twierdziło, że posiada wiedzę w jakiej sytuacji można korzystać ze Szpitalnej Izby Przyjęć lub Szpitalnego Oddziału Ratunkowego. W grupie kobiet 73,98% (637 osób) badanych odpowiedziało, że posiada taką wiedzę, z kolei w grupie mężczyzn 68,31% (194 osób) ankietowanych. Wśród ankietowanych 76,59% (877 osób) respondentów nie korzystało ze Szpitalnej Izby Przyjęć lub Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w 2014 r. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 76,42% (658 osób) ankietowanych, a w grupie mężczyzn 77,11% (219 osób) badanych. Wśród respondentów, którzy korzystali ze świadczeń udzielonych w Szpitalnej Izbie Przyjęć lub w Szpitalnym Oddziale Ratunkowym w 2014 r. 64,55% (173 osób) ankietowanych było zadowolonych ze świadczeń. W grupie kobiet takiej odpowiedzi udzieliło 64,22% (131 osób), a w grupie mężczyzn 65,63% (42 osoby).

W przeprowadzonych badaniach wykorzystano standardowe metody analizy statystycznej z wykorzystaniem programu STATISTICA (wersja 11).

Respondenci pozytywnie oceniają pomoc lekarską w wszystkich badanych miejscach, tj. Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, Szpitalnym Oddziale Ratunkowym lub Izbie Przyjęć oraz Pogotowiu Ratunkowym – przy czym zadowoleni z udzielonej porady są częściej mężczyźni niż kobiety.

Badania potwierdziły potrzebę zmiany lokalizacji funkcjonowania Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej. Ustawodawca wprowadził z dniem 1 października 2017 r. obowiązek przekazania do szpitali funkcjonujących w sieci szpitali, Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, zezwalając na zlokalizowanie w pobliżu Szpitalnej Izby Przyjęć lub Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.

Z badań wynika pilna potrzeba poprawy jakości udzielanych świadczeń medycznych osobom dorosłym i dzieciom. Wynik badań został potwierdzony w raporcie Najwyższej Izby Kontroli. Wykazał, iż wśród lekarzy udzielających świadczeń Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej brakuje odpowiedniej liczby pediatrów, geriatrów, pomimo iż wymienione populacje stanowią znaczny odsetek pacjentów korzystających ze świadczeń Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej.

Brak możliwości wykonywania badań diagnostycznych w lokalizacji Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej stanowi bardzo duże utrudnienie dla korzystających pacjentów. Zachodzi pilna potrzeba lokalizacji zakładów diagnostycznych przy lokalizacji Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej

Wyniki przeprowadzonych badań potwierdziły konieczność zwiększenia kampanii informacyjnej na rzecz rozpowszechniania wiedzy o sposobach działania i realizowanych świadczeniach Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej, Szpitalnego Oddziału Ratunkowego lub Izby Przyjęć oraz Pogotowia Ratunkowego.

Posiadana przez ankietowanych wiedza na temat zasadności korzystania z określonych świadczeń z Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej czy z Pogotowia Ratunkowego nie znalazła potwierdzenia przez Wojewódzką Stację Ratownictwa Medycznego w Łodzi / 40% / wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego jest niezasadnych i Wojewódzki Oddział w Łodzi Narodowego Funduszu Zdrowia.